

נרמזים קצת ברבינו בחיי בשם הרמב"ן ז"ל, רק שפרשמי דצריהם קצת מפורש יותר, והוא רחום יכפר עון.

*

ובמה יודע אפוא כי מנאמי חן בעיניך אני ועמך הלא בלכתך עמנו ונפלינו אני ועמך מכל העם אשר על פני האדמה. הדקדוק מצואר מה הוא הלשון וצמה יודע אפוא, לא היה לו לומר רק וצמה יודע כי מנאמי חן.

ונראה לי לפרש על פי מה דפירשו על פסוק הנאמר באיוב (לח, ד) איפוא היית ביסדי ארץ, ופירשו איפה שלך היכן הייתה, כי אדם הראשון הוא היה כללות כל נשמות וצו היו כל הנשמות העתידים לבוא לעולם (תיקוני זוהר דף צ' ע"ב), הרצה מהם היו כלולים במנחו של אדם הראשון, והרצה נשמות היו בחוטמו, והרצה בשפתים ובעינים, והרצה נשמות היו תלויים בדקנו, ואדם הראשון היה כמו איפה לכל הנשמות, והיא העיקר עצדות בכדי שכל אחד ואחד יתקן את שורש נשמתו כפי שרשו באיזה איפה שהיה באדם הראשון.

וזוה שאמר הקדוש ברוך הוא לאיוב איפוא היית ביסדי ארץ, ר"ל איפה שלך היכן הייתה באדם הראשון, כן הוא במדרש רבה צפרשת כי תשא (שמות רבה מ, ג), ור"ל כי אדם הראשון הוא היה איפה לכל הנשמות, כי באם לא חטא אדם הראשון רק היה מתקן הכל כפי רצונו של הקדוש ברוך הוא שבראו בכדי שיתקן הכל, אז לא היה צריך להולדת דורות רבים כי הוא היה מתקן עצמו עם כל הנשמות

שהיו בו, רק כאשר חטא והיה השצירה ונפילה להנשמות ^{ואז נרמז} בחטאו, לכך הוצרך להוליד דורות רבים ^{ואז נרמז} היינו הנשמות שהיו באדם הראשון, בכדי שכל נשמה ונשמה תתקן שרשו באותו איפה שהיה אז באדם הראשון.

וזוהו שאמר שלמה המלך ע"ה בקהלת (י, כט) לבד ראה זה מנאמי את אשר עשה האלקים את האדם ישר, היינו שכוונת הקדוש ברוך הוא היה רק ליצירת אדם הראשון לבד והוא יתקן הכל, והמה בקשו חשבונות רבים, ר"ל בחטאו הוצרך להוליד דורות רבים, היינו הנשמות שהיו כלולים בו, בכדי שכל אחד יתקן את שורש נשמתו באותו איפה שהיה באדם הראשון, וזהו העיקר עצדות.

וזוהו להיות הקדוש ברוך הוא שורה בישראל, אזי יכולת לעבוד ולהמציא עצמו באיזה איפה שהיה באדם הראשון ולתקן את שורש נשמתו, אבל באם ח"ו אין השכינה שורה בישראל צפרט בגלות המר הזה, בלתי אפשר להמציא עצמו באיזה איפה שהיה ולתקנה, וזהו שאמר וצמה יודע איפוא, ר"ל היכן ימציאו עצמם ישראל כל אחד באיזה איפה שהיה באדם הראשון בכדי לתקן את שורש נשמתו, הלא בלכתך עמנו, ר"ל כשתשרה שכינתך בינינו, אזי נוכל להמציא עצמנו כל אחד באיזה איפה שהיה בכדי לתקן את שורש נשמתו, וק"ל.

*

ויאמר הראני נא את כבודך וכו', ויאמר ה' הנה מקום אחי ונצבת על הצור, והיה בעבור כבודי ושמתיך בנקרת הצור